

glagolih prav skrbno treba izogibati takim, kateri izražajo več ali manj le duševno stanje, kateri so torej bolj abstraktnega pomena, a z druge strani treba vezati z abstraktnimi samostavniki plastične glagole.

Kako dolgočasno in prazno je reči v pesmi:

Besedam samim sveti domovini

Pomagati nikdar ne bode moči;

a nasprotno, kako lepo in živo se glasi:

Ti tudi veš, da mi sladko-besedno

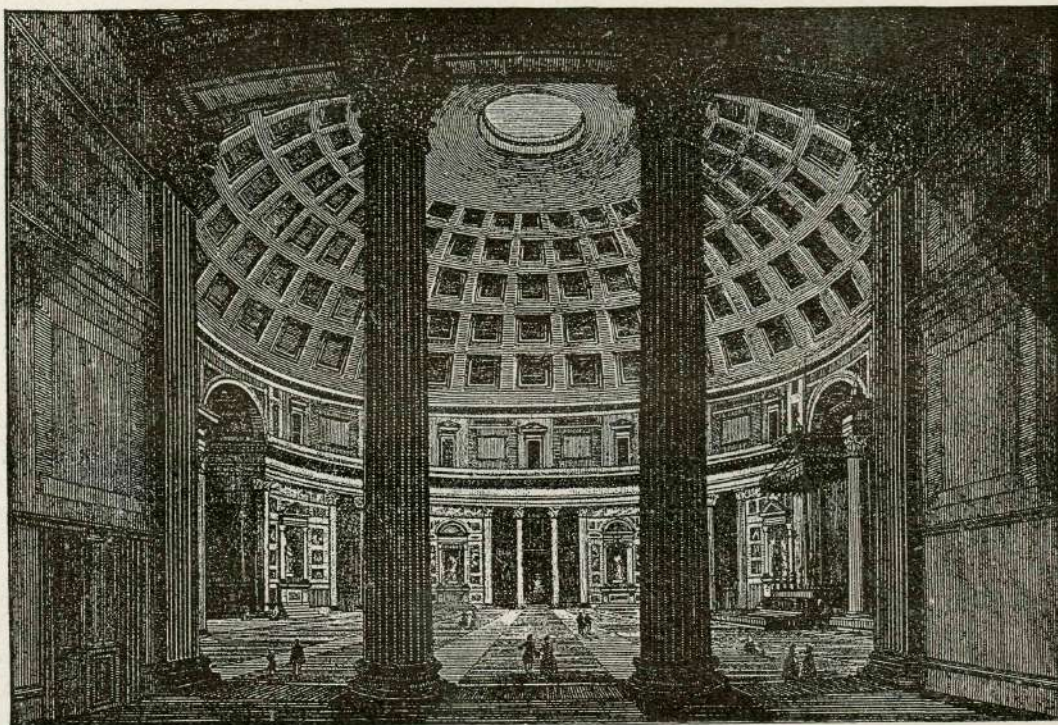
Golčanje v duše ne zveni praznino.

(Jos. Cimperman.)

Omenimo tukaj lahko še one onomatopoeične glagole, ki tudi z glasom ali z besednim

zvokom slikajo to, kar izražajo, in katerih plastičnost je torej tudi zunanje čutna.

Iz navedenih primerov se torej vidi, da je beseda tudi sama na sebi za plastiko važna. Kakor tipka pri glasoviru udari svoj glas, tako vzbudi tudi konkretna beseda v domišljiji svojo predstavo in v tem je njen plastični pomen. Na to se je treba v pesništvu sploh ozirati, a posebno v liriki, ker tej nedostaja do cela dejanja, bistva plastike. Zato mora lirični pesnik tem izdatneje rabiti čutne besede, da v čutno ozadje začara svoje čustvo, da se isto iz njega zrcali. Seveda to ni že vse, kar pesnika dela lirika ali liričnega poeta, če vé najti „bleščečih podob, predrznih tropov in figur“, kakor pravi

Notranjščina Pantheona v Rimu.

Stritar¹⁾, ampak treba mu je tudi „notranjega in iskrenega čustva ter zmisla za besedno melodijskost“, kakor uči Gottschall.²⁾ A ravno isti Gottschall dostavlja tudi, da je liriku potrebna „navdušenost, ki vse te tri momente družijo v jedno“. Torej ne brez tega in ne brez onega ne more biti pesnik pravi lirik.

Ako razpravljamo o besedni plastiki, moramo tukaj nekaj govoriti tudi o raznovrstnih tropih, seveda le toliko, kolikor so plastične važnosti za poezijo. Ob enem se bode tudi

pokazalo, da ti tropi nikakor niso kaka pesniška igrača, kakor bi se morebiti marsikomu zdelo, ki ne pozna bistva pesniške umetnosti.

V prvi vrsti pa nam je nekaj več reči o pomenu prispevka in metafor, ker posebno o teh bi lahko kdo rekel, da so nepotrebne ali posiljene. Podobe nikakor niso odveč in nikakor niso le igrača, kakor so nekateri ritmi; tudi niso nikak lišp, izmišljen od pesnikov samo za to, da bi se poetiški govor umetno ločil od navadne govorice, ampak so utemeljene v umetniški nazornosti. Kdor ne ljubi metafor, ta ne ume umetnosti, ker iz njenega bistva so razrastle, kakor iz semena cvet.

¹⁾ Glej Stritar V. 24.

²⁾ Glej Gottschall, Poetik II. 28.